

Input // output

Voorzorg

Voorzorgsmaatregelen nemen helpt in het terugdringen van misdaad. Dit blijkt uit de analyse van de effecten van een wetswijziging die plaatsvond in 1998. Auto's mochten vanaf toen alleen nog maar verkocht worden in de Europese Unie als er een beveiligingssysteem tegen autodiefstal ingebouwd was. Door dit systeem verkleinde de kans op autodiefstal in Nederland met vijftig procent over de periode 1995–2008. Van Ours en Vollaard schatten dat elke verhinderde autodiefstal ongeveer 1500 euro kostte. Uit eerder onderzoek blijkt dat dit slechts een klein bedrag is vergele-

ken met de baten voor de maatschappij. De onderzoekers beargumenteren dat het succes van de wetswijziging komt doordat mensen moeite hadden met het correct inschatten van de gevolgen van een autodiefstal, waardoor zij niet uit zichzelf voorzorgsmaatregelen wilden nemen. Als dit probleem algemeen is, moeten mensen geholpen worden door bepaalde voorzorgsmaatregelen tegen misdaad verplicht te maken.

Ours, J.C. van en B. Vollaard (2013) *The engine immobilizer: a non-starter for car thieves*. TILEC Discussion Paper, 001.

Langdurig

Een probleem bij concurrentie onder verzekeraars in de langdurige zorg is dat verzekeraars, die aan alle klanten een gelijke premie moeten vragen, een prikkel hebben om klanten met hoog risico te werven. Bakx *et al.* onderzoeken of de overheid deze averechtse selectie kan mitigeren door een subsidie te geven als een verzekeraar een klant met hoog risico verzekert. Het subsidiebedrag per klant moet dan gebaseerd worden op indicatoren van risico op langdurige ziekte. Uit hun dataset, die de periode 2000–2005 beslaat, concluderen de onderzoekers dat de beste indicator *eerder gebruik van langdurige zorg* is. Deze indicator gebruiken als basis voor de subsidie blijkt averechtse selectie van klanten echter niet volledig te stoppen. Ook is er dan geen prikkel voor verzekeraars om de kosten te beperken, omdat hoge kosten in jaar $t-1$ meer subsidie opleveren in jaar t . Dit probleem is kleiner als de subsidie gebaseerd is op de gemiddelde kosten van meerdere jaren.

Bakx, P., E. Schut en E. van Doorslaer (2013) *Can risk adjustment prevent risk selection in a competitive long-term care insurance market?* Tinbergen Institute Discussion Paper, 017.

Indexatie

Bedrijfspensioenfondsen indexeren de pensioenen meer dan bedrijfstakpensioenfondsen van dezelfde omvang. Dit resultaat volgt uit de econometrische analyse die Broeders *et al.* uitvoeren op data over Nederlandse pensioenen in de periode 2007–2010. Wellicht indexeren bedrijfsfondsen meer omdat indexatie gebruikt wordt om goede werknemers aan te trekken. Daarnaast blijkt een groter fonds meer te indexeren, bijvoorbeeld vanwege schaalvoordelen. Omdat bedrijfsfondsen in omvang vaak relatief klein zijn, biedt een bedrijfspensioen niet per se meer indexatie dan een bedrijfstakpensioen.

Broeders, D., P. Hilbers en D. Rijsbergen (2013) *What drives pension indexation in turbulent times? An empirical examination of Dutch pension funds*. DNB Working Paper, 368.

Kwaliteitskenmerken

De kwaliteit van leraren in het basisonderwijs is belangrijk voor de prestatie van leerlingen. Dit blijkt uit de resultaten van een onderwijsproject in een Nederlandse stad waarbij de kwaliteit van 125 leraren door externe evaluatoren werd gekeurd. De 75 gemeten kwaliteitskenmerken hadden betrekking op pedagogische, didactische en organisatorische vaardigheden. Van der Steeg en Gerritsen vatten de scores van al deze kwaliteitskenmerken samen in de variabele *leraarkwaliteit*. Leerlingen van een leraar uit het hoogste kwartiel van deze variabele blijken beter te presteren dan leerlingen van een leraar uit het laagste kwartiel. Dit geldt voor alle onderzochte vakken: rekenen, grammatica en lezen. Het verschil is zo groot dat een leerling die twee jaar achter elkaar een zwakke leraar treft in plaats van een goede, op een lager niveau in het voortgezet onderwijs terecht kan komen. Dit kan worden voorkomen door zwakke leraren bij te scholen op de gebieden waar zij volgens de evaluatoren slecht scoren.

Steeg, M. van der en S. Gerritsen (2013) *Teacher evaluations and pupil achievement: evidence from classroom observations*. CPB Discussion Paper, 230.

Ozb

Het ozb-tarief voor woningeigenaren in Nederland gaat in 2013 toenemen met gemiddeld 2,2 procent vergeleken met 2012. De mutaties in het ozb-tarief verschillen aanzienlijk per gemeente. Utrecht verlaagt de ozb het meest van alle grote gemeenten. Aldaar daalt het tarief met 1,2

2,2%
SINDS 1916
Verwachte stijging

ozb-tarief

procent. In de gemeente Amersfoort vindt de grootste procentuele toename van het ozb-tarief plaats met 14,5 procent. Dit blijkt uit schattingen van het COELO.

Allers, M.A. en C. Hoeben (2013) *Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2013*. Groningen: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden.

Loondienst

Voormalig ondernemers hebben een kleinere kans op een baan in loondienst dan voormalig werknemers. Dit blijkt uit het veldexperiment dat Koellinger *et al.* uitvoerden in het Verenigd Koninkrijk. De cv van een fictieve ex-ondernemer en die van een vergelijkbare fictieve ex-werknemer werden opgestuurd als reactie op 98 verschillende vacatures. De ex-werknemer bleek vaker te worden uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek dan de ex-ondernemer. Het vooruitzicht dat ex-ondernemers achterstand hebben bij het vinden van werk in loondienst kan mensen afschrikken voor zichzelf te beginnen. Tegelijkertijd blijven mensen die eenmaal begonnen zijn met ondernemen door hun achterstand op de arbeidsmarkt vaak doorgaan met ondernemen.

Koellinger, P.D., J. Mell, I. Pohl, C. Roessler en T. Treffers (2012) *Self-employed but looking: a labor market experiment*. *ERIM Research Paper*, 022.

Procyclusch

Het bestaan van boetes indien de reserves van een bank lager zijn dan de wettelijke norm, leidt tot procyclisch uitleengedrag van banken. Dit blijkt uit het theoretische model van Gornicka en Van Wijnbergen, waarvan de parameters geschat zijn op basis van data over de Verenigde Staten in de periode 1959–2011. Banken houden grotere reserves aan dan wettelijk verplicht om ook na een negatieve schok een boete te vermijden. Tijdens een recessie is het risico op een dergelijke schok groter, waardoor de extra reserve groter is in recessies. Hierdoor zorgt het bestaan van boetes voor procyclisch uitleengedrag van banken. De contra-cyclische buffer beschreven in het Basel III-akkoord blijkt dit probleem aanzienlijk af te zwakken.

Gornicka, L. en S. van Wijnbergen (2013) *Financial frictions and the credit transmission channel: capital requirements and bank capital*. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 013.

Leidingwater

Over de periode 1970–1990 steeg het huishoudelijk gebruik van leidingwater per persoon met ongeveer 37 procent. Na 1990 ontstond er echter een opmerkelijke trendbreuk. In de periode 1990–2011 is het gebruik van huishoudelijk leidingwater in Nederland namelijk afgenomen van 149 naar

Verweven

Sinds 1 april 2011 zijn twee nieuwe maatregelen van de overheid van kracht met als doel het verbeteren van de liquiditeit op de Nederlandse gasmarkt. Kuper en Mulder onderzoeken empirisch of deze maatregelen ook effect hebben gehad op de verwevenheid van de Nederlandse en de Duitse gasmarkten. Uit het onderzoek blijkt dat de prijsverschillen tussen de twee gasmarkten door de maatregelen inderdaad zijn afgenomen, omdat het makkelijker is geworden om arbitragemogelijkheden uit te buiten.

Kuper, G. en M. Mulder (2013) *Cross-border infrastructure constraints, regulatory measures and economic integration of the Dutch-German gas market*. *SOM Discussion Paper*, 001.

Alleenstaand

Sinds 2002 is de aanvullende alleenstaande ouderkorting verruimd. Deze heffingskorting geldt nu voor werkende alleenstaande ouders van kinderen tot 16 jaar, in plaats van tot 12 jaar. Uit het econometrische onderzoek van Bettendorf *et al.* blijkt dat deze wetswijziging niet het bedoelde effect gehad heeft: de arbeidsparticipatie van alleenstaande ouders is niet toegenomen. Tijdens het kabinet-Rutte I was al sprake van het terugdraaien van de wetswijziging, maar deze plannen vonden uiteindelijk geen doorgang. Met dit nieuwe bewijs kan de kwestie wederom op de politieke agenda komen.

Bettendorf, L.J.H., K. Folmer en E.L.W. Jongen (2013) *The dog that did not bark: The EITC for single mothers in the Netherlands*. *CPB Discussion Paper*, 229.

Salarisverschil

Hoogopgeleide werknemers in de publieke sector verdienen minder dan vergelijkbare werknemers in de private sector. Dit blijkt uit econometrische analyse van data over het jaar 2009. Laag- en gemiddeld opgeleide mannen blijken in de private sector ook meer te verdienen, maar het relatieve verschil in salaris tussen de sectoren is kleiner dan bij hoogopgeleiden. Laag- en gemiddeld opgeleide vrouwen krijgen juist een hoger salaris in de publieke sector. Aangezien de ambtenarensalarissen tot 2014 nominaal bevroren zijn, kan de relatieve aantrekkingskracht van de publieke sector de komende jaren verder dalen. Berkhout en Salverda waarschuwen dat de kwaliteit van het personeel in de publieke sector achteruit zal gaan als de lonen in de publieke sector de komende jaren te ver achterop raken.

Berkhout, E. en W. Salverda (2013) *Development of the public-private wage differential in the Netherlands 1979–2009*. *SEO Discussion Paper*, 071.

Buitenlanders

Er wordt meer geïnnoveerd in bedrijven naarmate hun buitenlandse werknemers uit meer verschillende culturen komen. Deze relatie is het sterkst voor bedrijven in kennisintensieve en internationaal georiënteerde sectoren. Daarnaast blijkt het gunstig voor de innovatie als de buitenlandse werknemers hoogopgeleide zijn. Dit alles volgt uit het empirische onderzoek van Ozgen *et al.* naar 2789 Nederlandse bedrijven in de periode 2000–2006. Uit de resultaten volgt dat immigratiebeleid gericht moet zijn op het aantrekken van hoogopgeleiden uit verschillende culturen. De resultaten impliceren echter niet dat bedrijven zo veel mogelijk buitenlandse werknemers moeten aannemen: meerdere econometrische specificaties tonen aan dat bedrijven met een groot aandeel autochtone werknemers het meest innovatief zijn.

Ozgen, C., P. Nijkamp en J. Poot (2013) *Measuring cultural diversity and its impact on innovation: longitudinal evidence from Dutch firms*. *IZA Working Paper*, 7129.

129

LITER 916

huishoudelijk

waterverbruik per dag

129 liter per persoon per dag, een daling van 0,7 procent op jaarbasis. Deze ontwikkeling komt volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek voornamelijk doordat huishoudelijke apparaten nu minder water verbruiken.

CBS (2013) *Watergebruik steeds efficiënter*. *Webmagazine*, 25 januari.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.